

Täysistunto

Tiistai 6.9.2016 klo 14.00—18.42

19. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi poliisin hallinnosta annetun lain muuttamisesta Hallituksen esitys HE 121/2016 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 19. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskustelu

18.31 **Sisäministeri Paula Risikko** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi poliisin hallinnosta annetussa laissa ylimmän poliisijohdon virkojen kelpoisuusvaatimuksista siltä osin kuin niistä ei säädetä valtion virkamieslaissa ja virkoihin nimittämisestä. Ylimmän poliisijohdon eli Poliisihallituksen poliisiylijohtajan, suojelupoliisin päällikön, keskusrikospoliisin päällikön ja paikallispoliisin virkojen kelpoisuusvaatimuksia muutettaisiin vastaamaan paremmin valtionhallinnon ylimmän johdon virkojen säädettyjä kelpoisuusvaatimuksia ottaen huomioon kuitenkin poliisihallinnon erityispiirteet.

Muutama sana muutosten taustasta. Perustuslakivaliokunta ja Oikeuskanslerinvirasto ovat lausunnoissaan todenneet, että ylimmän poliisijohdon virkojen kelpoisuusvaatimuksista ja nimittämisestä olisi perusteltua säätää lakitasolla. Ehdotetulla muutoksella oikeus-tila saatetaan ylimmän poliisijohdon osalta säädöstason osalta vastaamaan perustuslakivaliokunnan ja Oikeuskanslerinviraston lausunnoissa esitettyä näkemystä. Poliisihallinnon virkojen kelpoisuusvaatimuksista ja nimittämistoimivallasta säädetään nykyisin pääosin asetustasolla. Esitettyjen muutosten taustalla ovat myös poliisihallinnon useat organisaatiouudistukset, poliisin koulutusuudistus, muutokset korkeakoulututkintojen nimikkeissä sekä muutokset valtionhallinnon henkilöstöhallinnollisissa linjauksissa. Kokonaisuutena poliisimiesvirkojen kelpoisuusvaatimuksia on säädetty useina eri ajankohtina ja niitä on lukumäärällisesti paljon. Ne ovat myös sisällöllisesti toisistaan poikkeavia, ja esimerkiksi kelpoisuusvaatimuksissa käytetty perehtyneisyyden määritelmä on ilmaistu lukuisilla eri tavoilla. Myös tutkintoa koskevia määritelmiä on lukuisia.

Ja mitkä ovat sitten ehdotetut muutokset? Ylimmän poliisijohdon osalta erikseen määritellystä tutkintovaatimuksesta eli oikeustieteen kandidaatin tutkinnosta ja poliisipäällystön tutkinnon lisäksi suoritetusta ylemmältä korkeakoulututkinnosta luovuttaisiin ja tutkintona vaadittaisiin jatkossa ylempää korkeakoulututkintoa. Niissä viroissa, joissa on yhteys operatiiviseen poliisitoimeen, vaadittaisiin perehtyneisyyttä poliisitoimeen. Erillistä tutkintovaatimusta ei ole määritetty ylemmän poliisijohdon virkojen kelpoisuusvaatimuksissa muissakaan Pohjoismaissa. Poliisihallituksen poliisiylijohtajan, keskusrikospoliisin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2016 vp

päällikön ja paikallispoliisin päällikön viran kelpoisuusvaatimuksina olisivat esityksen mukaan ylempi korkeakoulututkinto, tehtävän edellyttämä monipuolinen kokemus sekä käytännössä osoitettu johtamistaito ja johtamiskokemus sekä perehtyneisyys poliisitoimeen. Suojelupoliisin päällikön kelpoisuusvaatimukset ovat samat lukuun ottamatta perehtyneisyyttä poliisitoimeen. Ylimmän poliisijohdon nimittämistoimivaltaa koskeviin säännöksiin ei ehdoteta muutoksia.

Hallituksen esitys pohjautuu työryhmän raporttiin ja liittyy kokonaisuuteen, jolla uudistetaan poliisihallinnon säädettyjen virkojen kelpoisuusvaatimuksia. Asetustasolla säädettyjä poliisihallinnon virkojen kelpoisuusvaatimuksia on tarkoitus muuttaa lain hyväksymisen jälkeen. Poliisiammattikorkeakoulun rehtorin ja muiden poliisimiesvirkojen kelpoisuusvaatimuksesta säädettäisiin edelleen valtioneuvoston asetuksella. Tavoitteena on, että laki- ja asetustasolla säädetty poliisihallinnon virkojen kelpoisuusvaatimukset muodostaisivat johdonmukaisen kokonaisuuden ottaen huomioon yhtäältä muun valtion ylimmän johdon kelpoisuusvaatimukset, muuttuneet tutkintonimikkeet ja organisaatiouudistukset. Poliisitoimen tuntemus olisi kelpoisuusvaatimuksena poliisihallinnon viroissa ylimmästä poliisijohdosta alkaen niissä viroissa, joiden hoidossa korostuu yhteys operatiiviseen poliisitoimintaan. — Kiitos.

18.35 Kari Kulmala ps: Arvoisa herra puhemies! Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi poliisiin hallinnosta annettuun lakiin ylimmän poliisijohdon kelpoisuusvaatimuksia ja virkaan nimittämistä koskevat säännökset. Tiettyjen poliisivirkojen kelpoisuusvaatimuksista ja virkoihin nimittämisestä säädettäisiin jatkossa lakitasolla, kun tällä hetkellä nimitykset tehdään lähinnä asetustasolla, kuten ministeri juuri äsken totesi.

Poliisimiesvirat on lueteltu poliisista annetussa valtioneuvoston asetuksessa ja niihin on säädetty kelpoisuusvaatimukset poliisiin hallinnosta annetussa asetuksessa. Määrättyihin julkisiin virkoihin tai tehtäviin voidaan nimittää vain Suomen kansalainen. Lisäksi yleiset nimitysperusteet julkisiin virkoihin ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto. Tässä onkin ollut poliisissa paljon tulkinnanvaraa riippuen virkoihin nimittävistä henkilöstä. Olen nähnyt hyvin erikoisia nimityspäätöksiä.

Poliisilaitoksen päällikön tehtävän luonne on muuttunut pienehkön viraston johtotehtävästä suuren organisaation johtotehtäväksi. Tällöin hänellä korostuvat strateginen johtaminen, toiminnan ja talouden johtaminen, sidosryhmäyhteistyö sekä henkilöstöjohtaminen. Valitettavasti hänen koulutuksensa pohjalla ei tarvitse olla poliisikoulutusta ollenkaan. Tällä hetkellä meillä voi olla poliisipäällikkönä varatuomari tai komisariona kaupallisen alan maisteri, joka ei ole ollut ikinä yhdelläkään poliisitehtävällä mukana. Silloin keskustelu poliisitehtävistä kenttäpoliisien kanssa on hataralla pohjalla ja uskottavuus saattaa horjua.

Mielestäni poliisiorganisaatiossa myöskään poliisin päällystökurssia ei arvosteta riittävästi. Päällystökurssilla kuitenkin opetetaan johtamaan poliisitoimintaa. Tällä hetkellä poliisikonstaapeli voi poliisin perustutkinnon jälkeen suorittaa vaikka kirkkoon liittyvät opinnot yliopistolla ja kandin tutkinnon jälkeen hakeutua komisarion virkaan. Kaikki kunnia kandin, maisterin ja tohtorin opinnoille, mutta kyllä poliisin päällystön ja poliisipäällikön tehtäviin tulisi olla lähtökohtaisena perustana ainakin poliisin perustutkinto ja poliisitoimen tuntemus niissä viroissa, joiden hoidossa korostuu yhteys operatiiviseen poliisitoimintaan. Sitä tällä hallituksen esityksellä ollaan osittain parantamassa, ja pidänkin esitystä hyvänä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 78/2016 vp

Näin on kaikessa muussakin toiminnassa. Ellei ole tehtävän mukaista koulutusta, ei ole myöskään uskottavuutta, myöskään täällä eduskunnassa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.